

Калінін І. М. магістр

ВПНЗ «Київський медичний університет», м. Київ, iaakpochta@ukr.net

ЗАКОРДОННІ ЕКСКУРСІЇ ГІМНАЗИСТІВ МОДЕРНОЇ ДОБИ НА ПРИКЛАДІ ГІМНАЗІЇ В. І. ПЕТРА

Ключові слова: гімназисти, екскурсії гімназистів, Київ, гімназія В. І. Петра, гімназії

Метою статті є уточнення та доповнення чинних даних, а також залучення нових відомостей про побут гімназистів України модерної доби, а саме однієї з його складових, закордонних екскурсій та пошук нових напрямків тематики.

Початок ХХ ст. в Україні ознаменувався великими зрушеннями в соціально-економічній та культурній сферах. Саме в цей час новий поштовх свого розвитку отримала екскурсійна справа. В ряді гімназій м. Києва сформувалася практика проведення закордонних екскурсій під час яких учні відвідували інші країни.

Учнівські екскурсії, як складова літніх канікул були введені циркуляром від 2 серпня 1900 р. №20185, міністром народної освіти про використання канікулярних днів для проведення екскурсій. Він скасовував практичні, обов'язкові, канікулярні роботи, які були поширені з 1873 р. У 1916 р. екскурсії були обов'язково введені у навчальні плани гімназій [1, с.35]. Новий екскурсійний напрямок, повинен був стати одним з методів шкільного навчання та виконувати конкретні освітні задачі [2, с.116].

Приватна гімназія В. І. Петра міста Києва в цей період постійно організувала закордонні екскурсії, котрі проходили під час літніх канікул. Варто відзначити, що екскурсіям передувала ретельна підготовка, яка починалася ще в жовтні, з розробки маршруту, визначення вартості, затвердження їх на педагогічній раді та отримання дозволу в управлінні навчального округу або окружного інспектора. Для майбутніх учасників обов'язково читали лекції з: історії, географії, природознавства та літератури країн подорожі; проводили навчання зі збору ботанічних колекцій та метеорологічних спостережень. Цікаво, що в звітах про екскурсії знаходимо згадку про відвідання не лише природних та історичних пам'яток, але й промислових об'єктів [3, с.27-29; 2, с.15]. Під час літніх канікул учні гімназії В. І. Петра відвідали Німеччину, Чехію, Швейцарію, Австрію, Італію, Бельгію, Нідерланди та Угорщину. Побували в картинних галереях, історичних, художніх та природничо-історичних

музеях. Ознайомились з історичними, культурними та природними пам'ятками цих місць: палацами, фортецями, соборами, церквами, пам'ятниками, картинними галереями, виставками. Відвідали Саксонську Швейцарію, гору Салев в Терріте, Рейнський водоспад, Гринвальдський льодовик, акваріум, зоологічний та пальмові сади в Тиргартені, в Адельсбергі – найбільший у світі сталактитовий грот, знаменитий парк Сан-Сусі в Потсдамі; у Вероні – давньоримську арену, галерею «Цвінгер» у Дрездені («цвінгером» називали частину фортеці між зовнішніми та внутрішніми фортечними мурами), в Шарлотенбурзі – королівський палац та Мавзолей, в Будапешті – нову будівлю парламенту, базиліку, у Празі – стару ратушу з дивовижним зовнішнім годинником, старовинний Карлів Міст, знаменитий фонтан Шенебрунек, в Лютиху (Л'єжі) – палац Правосуддя з Королівськими покоями, в Брюге – вічеву башту, Градишанську та Шильйонську фортеці, тощо [4,с.27-28; 5,с.31-32; 6, с.54-55].

Отже, учнівським екскурсіям початку ХХ ст.. надано систематизований, ґрунтовний та планомірний характер з обміркованим освітнім матеріалом. Тому гімназисти були добре обізнані як з давньою, так і з сучасною історією, культурою, розвитком науки та економіки інших країн.

Список використаної літератури:

1. Бетлій О. В. (2015). Учнівські екскурсії по Києву в роки Першої світової війни. Наукові записки НаУКМА. Історичні науки. Том 169.
2. Вербицький В. А., Дзюбан О. В., Шуст О. М. (2018). Освітні шкільні екскурсії: історичний досвід минулого (кінець ХІХ – початок ХХ ст.). Наукові праці ЧНУ ім.. Петра Могили. Педагогіка. Миколаїв. Вип. 299. Т.311.
3. Наровлянський О. (2017). Екскурсії в системі вітчизняної освіти та виховання (ХІХ – початок ХХ ст.). // Історико-педагогічний альманах № 2.
4. Отчет попечителя Киевского ученого округа о состоянии гимназий и прогимназий за 1905 г. Киев. Типо-литография Товарищества Н. Н. Кушнерев и К., в Москве, Киевское отделение. 1906 г.
5. Отчет попечителя Киевского ученого округа о состоянии гимназий и прогимназий за 1906 г. Киев. Типо-литография Товарищества Н. Н. Кушнерев и К., в Москве, Киевское отделение. 1907 г.
6. Отчет попечителя Киевского ученого округа о состоянии гимназий и прогимназий за 1907 г. Киев. Типо-литография Товарищества Н. Н. Кушнерев и К., в Москве, Киевское отделение. 1908 г.